

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 2 gold.,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 1 gold. 50 kr.

Vredništvo in opravištvost sta v Alojznicí.

Deški glasovi v službi cerkvene glasbe.*)

Bevel Soliman

„Laudate, pueri, Dominum!“

„Hvalite, dečki, Gospoda!“

(Ps. 112.)

Da je mešani zbor za cerkveno petje posebne važnosti, to je danes reč dognana. Ako se hoče lepota in krasota petja, te najlepše umetnosti, razviti po celem njenem obimu, potem so mešani glasovi neogibno potrebni. Kajti oni bistveno pripomorejo, da vlada v raznoličnosti ednota, — v tem pa je bistvo vse umeteljne krasote, torej tudi cerkvene glasbe. Zgol moški glasovi, še bolj pa ženski, — dosezajo to le nepopolnoma, zato je tudi sodba o njih neugodna. Moški zbor je v umetelnem oziru mnogo manjše vrednosti, nego mešani zbor, kajti moško petje nema toliko obsega in raznoličnosti, kakor mešani glasovi. Vse je nekako temno, enolično, brez pravega izraza Ženski zbor pa ima sam na sebi še manj samostojnosti zaradi pomanjkanja terdne podlage moških glasov. Alt sam nima dovolj moči in globokosti, nositi harmonijo. Pa tudi v tem je danes sodba večakov že edina, da za mešane zборе v cerkvi so glasovi deški prav posebno porabni. Tako sodijo dr. Witt, Kothe in dr. Vsi ti terdijo, da so deška gerla zadel mnogoterih prednosti, katerih ženskemu gerlu manjka, posebno primerna in prikladna. Mikavno bode torej po vsem tem izvedeti, kaj je skozi davna stoletja o deškem petji mislila cerkev, katere volja nam mora biti merodajna tako gledé na liturgijo sploh, kot na cerkveno, zlasti liturgično petje posebe; kaj je ona določila, kaj storila, uporabiti deške glasove v službi cerkveni za petje pri očitni službi božji. O tem tukaj nekoliko.

Od prvega začetka svojega je cerkev petje smatrala za celovit del svojega bogočastja. Na mnogih mestih v apostoljskem dejanji ter listih apostelnov čitamo, da so kristijanje pri službi božji pevali himne in psalme. Da pa je bilo hebrejsko tempeljsko petje izvor in vzgled prvotnemu kerščanskemu petju, to je, rekli bi, nedvomno. Saj je bilo apostelnom ter kristijanom iz judovstva to petje z mladega znano, priljubljeno, med tem, ko je pogansko petje v službi razuzdanih gledaliških iger bilo onečasteno, oskrunjeno. Poganska glasba tedaj ni bila po tem, da bi se bila mogla vvesti v kerščansko bogočastje, pač pa petje judovsko, ki je bilo starodavno in sveto. V tempeljnu

*) Po cecilijinem koledarji l. 1879.

jeruzalemskem pa so dečki sodelovali pri bogoslužnem petji. Ti dečki, ki so morali biti sinovi levitov, so se puščali v tempelj, da so s svojimi nežnimi glasovi podpirali petje moških. To je prešlo pozneje tudi v kerščanski kult. Se je li potem čuditi, da nahajamo v apostolskih konstitucijah (lib. VIII. c. 9, 10.) določilo to-le: „Porro in singulis horum, quae diaconus proloquitur, populus respondeat: »Kyrie eleison« et ante cunctos: »pueri« — „na vse, kar dijakon izreče, naj ljudstvo odgovarja: »Kyrie eleison« — Gospod usmili se! — pred vsemi pa: »dečki«. Dasi pa tudi v prvih stoletjih, dokler se je cerkev svoj pot boriti imela s pojemajočim sicer, a še v razpadu svojem grozovitim poganstvom, ni misliti na umetno cerkveno petje, ne na zavode, v katerih bi se bilo v cerkvenem petji podučevalo, zanimala se je vendarle cerkev zanj od prvega začetka. To nam spričuje poleg zgorej navedenega to-le: a) Na katehetovski šoli v Aleksandriji je učil okoli l. 202 sloveč Origen glasbo sè sijajnim vspehom. b) Bazilij proslavlja glasbo in cerkveno petje v posebnem govoru, v katerem med drugim pravi: „O sapiens magistri inventum, qui artem, qua simul caneremus et utilia disceremus, excogitaverit“. c) Ambrozij, očak cerkvene glasbe v zapadni cerkvi, nabral si je za cerkveno petje neumerljivih zaslug. d) Avguštin meni, da je splošna raba cerkvenega petja bila zapovedana od samega Kristusa in aposteljnov. „Cujus (sc. cantus) ipsius Domini et Apostolorum habemus et documenta et exempla et praeceptum“. (Ep. 119.) e) Ciprijan zahteva, da naj se cerkveno petje ne izveršuje sè slabimi neolikanimi glasovi (inconditis vocibus). Poleg tega se zgodaj že omenjajo, lectores, cantores, ki se prištevali k nižjim redom. Vse to spričuje dovolj, kako živo se je cerkev od prvega svojega začetka zanimala za petje pri službi božji. Iz tega pa tudi lahko sklepamo, da so si sveti očetje na vso moč prizadevali, dobiti pevcev, ki bi imeli ne samo prirojenih pevskih zmognosti, kot: dober posluš, lepodoneč glas, izurjenost v petji i. t. d., marveč ki bi se odlikovali tudi po čednostih, terdni veri, pravem cerkvenem duhu, kerščanskem življenji, da bi verni, po vzvišenih skrivnostih takoreči v nebesa zamaknjeni, poslušajoč miloglasno petje vzglednih pevcev menili čuti zборе nebeških duhov. Po vsej pravici smemo tako sklepati; kajti kakor hitro je cerkev zadobila zaželjeni mir in ž njim prosto gibanje, vidimo koliko skerb je ona obračala na petje sploh, in še posebno na deško petje. Cerkveni pastirji so bili živo prepričani, da, ako hočejo dobiti verlih, navdušenih pevcev, ki bi zadostovali svojej visoki nalogi pevcev, ki bi to, kar bi z ustmi peli, tudi v serci verovali, in kar bi v serci verovali, tudi v dejanji kazali, potem je potreba zgodnjega in mnogoletnega poduka in vzgoje. To so sveti očetje prav dobro čutili, zato so jemali nadepolne mladenče že zgodaj v cerkveno službo ter jih postavili pod posebno nadzorstvo. Tako je bil po sporočilu sv. Cirila sv. Teodor že v zorni mladosti za cerkvenega pevca izučen in sv. Nicecij, škof Lijonski, je dal že v zgodnji mladosti izuriti dečkov v potrebnih vednostih in zlasti v petji za cerkveno službo.

V poznejših časih, ko se je potreba zavodov, v katerih bi se pevci, kakoršnih je cerkev za sveto službo potrebovala, vzgojevali, čimdalje živejše čutila, ustanovile so se pevske šole „scholae cantorum“. Pervi povod k tem šolam je bilo brezdvombeno cerkveno petje. Ker se je v cerkvi pelo izključno

v cerkvenem jeziku, torej latinski, podučevali so se dečki tudi v latinščini toliko, da so umevali pesni, katere so peli. Zato so tudi vse stare štipendije odločene za dečke, ki so večji glasbe in se dajo porabiti pri cerkvenem petji. Obsirnejši poduk v drugih predmetih pristopil je pozneje.

Kakor v premnogih drugih rečeh, svetil je Rim tudi v napravi pevskih šol ostalemu katoliškemu svetu s svojim svetlim vzgledom. Po zgodovinskih poročilih ustanovila se je prva pevska šola v Rimu za papeža Silvestra (314 — 335). Ker posamne rimske cerkve niso imele še posebnega zaklada za vzdrževanje pevskih korov, ustanovil je po svedočbi Onufrijevi papež Silvester pevske šole za celo mesto na skupne stroške, na čelo pa jej postavil primicerija (pevovodjo), ki je imel najboljše in najzmožnejše dečke podučevati v petji in čitanji sv. pisma ter jih vzgojevati. Papež Hilarij (461 — 467) je po zgodovinskih poročilih do cela stopal v sledi svojega prednika Silvestra. Toda, dasi so se pevci podučevali tudi v samostanskih šolah, bili so to še le prvi poskusi. Še le papež Gregor Veliki je v pravem pomenu povzdignil in razširil cerkveno petje. Nam se je tukaj ozirati na zasluge tega velikega papeža le gledé na cerkveno, zlasti deško petje. Njegove uredbe v tej zadevi se mnogo ločijo od onih njegovih prednikov; one so veliko bolj premišljene in zato tudi veliko bolj obsirne in uspešne. V tem oziru piše njegov životopisec Joannes Diaconus: „Ustanovil je tudi pevske šole, ki še sedaj po njegovi uredbi v rimski cerkvi poje. Odločil je za njeno vzdrževanje posameznih posestev (praedia) ter jej odkazal dvojno stanovanje, edno blizu sv. Petra, drugo pri Lateranu. Še danes (v 9. stoletji) se kaže počivalnica, na kateri počivaje (kajti bil je mnogo bolehen) je podučeval dečke (pueri symphoniaci) sam v pravem in natančnem petji po čerkah in nevmah. Tudi se kaže še prot (šiba), s katerim je zanikarnim protil; tudi kaznoval“. V to pevske šole so se sprejemali mladi dečki dobrega gerla, iz družih mestnih šol ter se, ako so bili za porabo, z vsem potrebnim oskerbovali v posebnem zavodu (orphantrophium), za kateri so papeži skerbili, da se mu dohodki niso zmanjšali (ne quid de proventibus illis demeretur). Izmed teh so se jemali pozneje papeževi komorniki; dospeli so tudi lahko do subdijakonata, višje pa ne, zato da bi po duhovskih dolžnostih ne bili overani v svojem pevskem poklicu. Tako važno se je zdelo temu velikemu papežu cerkveno petje. Na ta določila pa se kmalu po smerti tega papeža ni več ozir jemal, kajti dospeli so mnogi po sporočilu Anastazija, vzgojeni v tej šoli, celo na prestol sv. Petra, tako Sergij II., Gregor II., Štefan III., Pavel I. Tudi primicerij je pozneje pogostem dosegel visoko, celo škofovsko čast in je bil sploh v Rimu znamenita, mnogouplivna oseba.

(Dalje prih.)

Galín - Paris - Chev -ova metoda p ti po številkah.

(Dalje.)

V vsakem tonovem načinu po dva različna izraza istega intervala d  toraj za 12 tonovih načinov 24 izrazov pri enem ključi. Pri dveh ključih jih imamo 48, pri 5 ključih 120 različnih izrazov. Mar ni to več kot potrata? Kdo se bode pač zgoraj navedenega intervala hitreje brati in zadeti naučil

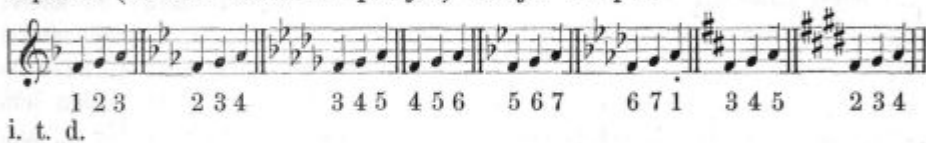
— učenec nótar, ki ima dvajsetkrat različno znamenje pred sabo, ali pa številkar, ki vidi zmiraj isti izraz 1 — 5? Odgovor na to je enako jasen, kakor na vprašanje: Kateri otrok se ti prej nauči čerki *a* in *b* ali zlog *ab* brati — oni, ki ju vidi zmiraj enako pisani, ali oni, kateremu se čerki *a* in *b* skoraj vedno v drugačni podobi kažete, zdaj v latinski, zdaj v gerški, arabski, hebrejski, sirski . . . pisavi? Ali oglejte si malo sledečo versto not!

Vsakdo bode priterdil, da je tû povsod ena in ista melodija, in vendar so znamenja zanj zmiraj drugačna. Koliko časa se mora pevec vaditi, preden za lego polstopnje v vsih tonovih načinih teoretično in praktično zna in jo tudi zveršiti razume.

Številkarju se kaže zgornja melodija zmiraj in povsod tako-le: 3 4 5. In kadar jo je razumel, pel jo bode tudi v vsaki legi, v vsaki visočini: tako v *C*-dur, kakor v *Es*, *D*, *G*, *B*-dur.

Če že to branju notine pisave mnogo težav prizadeva, ker se za isto reč cela kopa raznih izrazov nahaja, se mora mlademu pevcu glava zmešati, ker se mu popolnoma različni intervali in melodije — vse enako zapisano (na istih čertah in špranjah) kažejo. N. pr.:

Tû je lega sekiric povsod ista in vendar pomenjajo one popolnoma različne intervale in melodije. Ne more li učenec, kateri ni posebno nadarjen pri tolikih znamenjih, ki vse mogoče pomeniti morejo, se zmešati? Mar ne bode take pisave težko doumel in zveršil? Skušnja pravi: Dà. — Kdor si je cerkvene zборе in pevska društva le količkaj ogledal, mi bode rad priterdil, da se izmed 100 pevcev niti 10 samostalnih ne nahaja, ki bi priprost glasben komad kar na prvi pogled peti ali vsaj sami zase se ga priučiti mogli. Naj učitelj glasbe tudi z največo marljivostjo pomen križcev in be-ov razlaga: večji del učencev k večjemu do tje dospè, da vedó le po spominu, kje da je prvi, drugi, tretji . . . križec. Da se v praksi brez daljšega premišljevanja — k čemur pa pri petji ni časa — pol ali celi ton zapoje, kakor ravno nanese, treba nadarjenosti in mnogo vaje; da se pa učenci do te spretnosti pripravijo, treba veliko časa in truda, ki ga le pičlo število učiteljev v to porabiti more in hoče. Odtod tudi resnica, da večji del pevcev ves čas svojega življenja le po sluhu poje in jim note samo v to služijo, da melodije, katere so si zapamtili, lože ponoviti morejo. Ako pevski učenec ob enem kak instrument igra, res, da notino pisavo z njenimi raznimi tonovimi načini lože razumeva, ker je pri igranju pazljivost večja in se glas intervalov po tipkah in zaklopnicah hitreje spominu vtisne.

Gledé rythmike pozna Chev -ova  tevilkarska metoda samo 4 člene:  tevilko, piko, ničlo in  erto nad številkami.

Notina pisava pa ima za ton in njegovo podaljšanje, kakor tudi za pavzo, celo kopo raznih znamenj. Evo jih!

(Konec prih.)

Kako velik upliv da ima glasba na človeško serce

(Konec.)

Veršila se je pa tako - le:

Santner je kot kaznilniški predstojnik se še vedno rad pe al s priljubljeno mu glasbo. Ta umetnost, kateri se je hotel začetkoma popolnoma posvetiti, ga je, kakor sam pravi, prijazno spremljala povsod, in tudi v naj bolj resnih trenutkih življenja je kakor svitel solnčni  ar prešinjala mu dušo. In kaj si izmislili vneti glasbar, Santner? Prepričan, da glasba ima do človeka veliko mo , sklene jo v svojem poklici porabiti, ter   njo vplivati na razdivjana, omotena serca kaznjencev. S prva je, se ve da, vse le sterm  gledalo: kaznilnica in glasba, kako to strinjati! Ali z dovoljenjem in podpiranjem gosposkinim šlo je; kmalu so kaznjenci v Subenu imeli izurjen kor, ki bi ne bil ne asti delal tudi ne marsikateri mestni cerkvi. Prišel je sv. Božični dan. Nad 700 glav broje a množica kaznjencev hiti k sv. službi Božji v prostorno, lepo okinčano kaznilniško cerkev, in tam vsak na svoj prostor. Le eden se je branil. Bil je kakih 20 let star fantalin, katerega se je zarad nemarnosti, nagnenja do pretepanja, sploh zarad razuzdanega življenja  e poprej vsa njegova soseka ogibala, slednjič pa je bil zarad poskušanega požiganja obsojen na več let te ke ječe. Komaj nastopivši svoja leta v kaznilnici,  e je dal okušati svoje glavnost in terdovratnost svojo. Opominjevanje in kazni, vse je bilo zastonj pri tem človeku. — Sv. maša se prične in imenovani kaznjeneč se je opomnil, naj kakor drugi tudi on gre v klop, ali zastonj je, terdovratne a pripraviti, da bi slušal. — Da bi med službo Božjo ne bilo hrupa, pust  ga tam pri zidu, kjer se je terpo pred s  zre  prav termasto naslonil.

Pri darovanji zadoni s kora lepa božična pesen. Ko pa njena melodija vtihne, se sliši po cerkvi glasno ihtenje, in „nisem se malo čudil“, pravi Santner, „ko sem videl, da oni tako terdovratni in na videz neob utni kaznjeneč na kolenih kleči ter joka“. Po službi Božji vprašan, kaj da ga je tako ome ilo, odgovori še ves ginjen: „V celem življenji me nikdar ni nič tako pretreslo, kakor lepa božična pesen danes, katero sem slišal tudi doma, ko so še moji dobri stariši živeli, ko sem bil še srečen, nedolžen otrok; in, oj! od takrat kam sem prišel?“ — Z obema rokama si zakrije obraz in zopet začne na

ves glas jokati. Kdo bi pa tak važen trenotek, ko je bil nesrečnež ves ginjen, kdo bi ga ne porabil? — in res malo prigovarjanje je zdaj pri njem izdalo, bil je ves drug; kar poprej ni bilo doseči, ne s kaznimi ne z opominjevanjem, dosegla je priprosta pesem!

D o p i s i.

— **Izpod goré**, 25. feb. — Kmalu bo štiri leta, kar se je Cecilijino društvo na Kranjskem ustanovilo. Društvo je marsikaj ukrenilo, kar bi zamoglo pospešiti preustrojo cerkvene glasbe. Ustanovilo je list v poduk, in priloge za porabo; ustanovilo orgljarsko šolo, osnovalo občne zборе. A list najmanj tisti beró, ki so ga potrebni. Marsikje sem videl, da ga dotičen naročnik še ni oprostil tesnega zavitka. Priloge so večinoma za naše razmere pretežke. Vzemimo priloge zadnjega lista v roke; kaj tacega se more pri nas peti le na kakih petih korih, ki so že bolj izobraženi. Tukaj ni mesta za domišljije. Pridite k nam na deželo, in videli boste, da reforma leži še v plenicah. Mleka nam dajte, ne pa taci težkih jedil. Kadar se ukrepimo, podali nam boste brez skerbi tudi kaj bolj tečnega. — Orgljarska šola res lepo deluje, učenci pa ostanejo brez služeb, ker učitelji zdaj radi prevzamejo orgljarijo. In zakaj bi je ne? Občne zборе smo imeli, lepe skladbe smo slišali, a udeleževali so se jih le že bolj odločni cecilijanci. Z eno besedo: mi ne napredujemo. Odbor društva je sicer precej storil, a pravega morda še ni ukrenil.

V raznih krajih so tudi razna pota do zaželjenega smotra. Kaj bi bilo tedaj storiti, da se zbudimo iz tega bedenja? Jaz bi svetoval, naj napravi odbor o velikih počitnicah mesto občnega zbora le kurz za organiste. Vsak župnik bo gotovo dal svojemu organistu za eno nedeljo odpust, saj bo cerkvi ali fari v prid. Tudi bi se sem ter tje lahko našla nagrada za udeleženca. Ljubezen je iznajdljiva. Za kurz je treba najmanj deset dni, recimo od torka do družega petka. Izvolil naj bi se pripraven čas, morda konec avgusta ali začetek septembra, kadar največ šol (če ne vse) praznuje. Milostni knez in škof, kot pokrovitelj društva, bi gotovo ne odtegnili svoje pomoči. Če bi se jih prisililo, bi morda dovolili, da bi udeleženci za majhen denar dobili v Alojznici stan in hrano, vsaj zjutraj in opoldne; na večer je treba tako vedrila za dolgotrajnim podukom. Učitelji orgljarske šole bodo gotovo posodili svoje moči za tolikanj važno stvar. Podučevalo bi se priprosto v vseh strokah cerkveno-glasbene umetnosti. Marsikomu bi se oči odperle; kar je prej le nekako v megli videl, postalo bi mu jasno. Marsikater organist bi dobil veselje do učenja, potem, ko so se mu pokazala pota in sredstva. Kaj kurz učini, to vé predobro pisatelj teh verst. Saj bi bil še kdo zmožen za preustrojo cerkvene glasbe; ali ne vé, kje bi začel in kaj cecilijanci prav za prav nameravajo. Tukaj bi se o tem govorilo ne le z besedami, ampak praktično, kateri način še največ doseže. Navdušenosti bi se rodila v tem kardelu, katera ne bi ugasnila tako hitro.

Jaz tú očitno prosim slavni odbor društva, naj ne prezira tega mojega predloga, in naj za časa učini, da se v jeseni res osnuje podučevalni kurz.

Glasbenik je v svoji zadnji številki prinesel odlok knezoškofijskega ordinarijata, ki pravi, da smemo rabiti pri božji službi le take pesmi, ki so poterjene od višjega pastirja, tako gledé melodije, kakor pesemskih besed.

Kako malo imamo pač poterjenega, in še to morda ni najboljše. Ne vem, jeli se skladatelji nočejo podvreči cerkveni cenzuri, ali mislijo, da nikdo ni zmožen, soditi njihova dela. Meni se zdi, da soditi ni ravno težko, težje je bolje narediti. Priporočam tedaj slavnemu odboru, naj tudi to stvar v skerb vzame. Morda bi skladatelji raji predlagali svoja dela, ko bi jih ne presojal samo eden. S priterjenjem mil. g. knezoškofa naj se ustanovi nekak „Referenten-Collegium“, kojemu se imajo predložiti vse cerkvene skladbe kateregakoli skladatelja. Gotovo je, da bo celi odsek natančneje in bolj nepristransko sodil, nego jeden cenzor sam. Pa kakor rečeno, to se da storiti in se mora storiti le v vzajem-

nosti z visokoč. ordinarijatom. Slavni odbor bo že našel pravo pot, da se le reči energično loti.

Želeti bi bilo, da dobomo letos za družbeno darilo kaj domačega, originalnega. Mor-da bi se skladatelji strinili in nam napisali kako lahko, lepo zbirko; ali naj bi se izdala zopet kaka podučljiva brošura; saj ne manjka gradiva.

Te le točke sem tedaj prinesel na dan, in jih živo priporočam slavnemu odboru v premislilik. S tem pa tudi pozivljem somišljenike, naj svoja mnenja priobčijo. Čemu nam je glasilo, če se nikdo po njem ne oglasi? Cecilijanci, ne bodite zaspani! Sneg kopni, gorko sonce bo kmalu privabilo nežne cvetke iz zemeljskega naročja. Zbudimo se tudi mi, in delujmo z novimi močmi. Nikar ne omagajmo, če nam ne gre vse precej po volji. Nемеc pravi: „Gute Sachen brauchen Zeit“. Kadar bomo že vse poskusili, in nič opravili; potem bomo še le rekli; ne gré. Za zdaj pa še ne denemo rok na križ. Ergo vivat sequens!

— **Iz Goriškega.** — Podam Vam kratko kazalo skladeb, ki smo se jih doslej naučili iz „Cerkv. glasbenika“. Iz 1. letnika: št. 2, 5, 6, 7, 8, 10, 13, 14, 15, 16, 18. Iz 2. letnika: št. 5, 7 — 10, 11, 15, 24, 25, 27, 28. Iz 3. letnika: št. 1, 3, 5, 7, 13, 17, 19, 23, 25, 27, 28, 29. Iz 4. letnika: št. 4, — skupaj 33 lepih napevov. Zraven teh pa smo se še priučili mnogih Foerster-jevih, P. A. Hribar-jevih in P. H. Sattner-jevih. Zlasti upam, da nam bodo kaj dobro služile zadnjega skladatelja nedavno izdane pesni od sv. Rešnjega telesa. Kakor vidite, smo nekaj že storili po svojih močéh, če tudi vemo, da nam še veliko manjka. A kjer je dobra volja — in mi jo imamo — se dá še več doseči. Želimo le, da bi se zdramili tisti naši sosedje, ki bi lahko veliko več storili za cerkveno petje, nego pri nas. Pa večni „Pred stolom Tvoje milosti“ jih je zazibal v toliko terdno spanje, da o drugem nič ne slišijo in bode skoraj treba blisk in grom na pomoč poklicati. Vendar želimo, da bi jih rajše ta prijateljski opomin prebudil.

— **Na Dunaji,** 23 februarja. — Novo Cecil. društvo, „Ambrosius-Verein“ po imenu, se je, hvala Bogu, vsem overam in Pseudo-cecilijancev pamfletni polemiki vkljubo vendar-le ustanovilo in je imelo 10. t. m. svoje prvo zborovanje v katol. resursi. Izmed jedne stotine členov jih je največ z dežele pod zastavo sv. Cecilije prihitelo, da bi javno in neustraheno pri tem zboru pokazali, da Niže-avstrijsko ni še zgubljeno za pravo katoliško mišljenje in sveto cerkveno glasbo. — Po prijaznem pozdravu začasnega predsednika, kapelnika Krenn-a, razvije vneti cecilijanec g. A. Podrabsky, kapelán pri cerkvi „am Hof“, principe in cilje mladega društva, kateri se v bistvu popolnoma vjemajo z drugimi Cecil. društvi, samo da se mora na Dunaji ta program previdno in počasi izvršiti. S tem da so se društveniki postavili popolnem pod cerkveno oblast in na stališče cerkvenih določeb, a pri tem jasno povedali, da nečajo biti „kirchlicher als die Kirche“ in samoglavni puristi — so se zavarovali proti vsem zadnje dni raztresnim pamfletom in lažém Pseudo-cecilijancev. Lepo je bilo videti, kako so tudi učitelji z dežele iz lastne skušnje poterjevali, da je cecilijanska reforma tudi na deželi mogoča in da je vokalno muziko na deželi lože vpeljati, kakor pa dobro instrumentalno glasbo. Dandanes, ko imamo po prizadevanji nemškega vseobčnega Cec. društva vokalnih in instrumentalnih kompozicij na izbiro in vsakoverstnim okoliščinam primernih, pri tem ni drugzega treba, ko — dobre volje. — Pri volitvi so bili v društveno vodstvo izvoljeni: Don Jakob Bach, prokurator Barnabitoškega kolegija pri sv. Michaelu na Dunaji, za predsednika; Fr. Krenn, kapelnik pri taisti cerkvi, za njegovega namestnika; P. Herman Moser, za denarničarja; A. Podrabsky, za tajnika; Fr. Kraus, vodja knezonadškof. malega semenišča, in župnik J. Zelger, za računsko pregledovalca z namestnikom: dr. theol. J. Deckert; verhu tega še 4 odborniki s tremi namestniki. Po dokončanem zborovanji so peli knezonadškof. malosemeniščani pod izverstnim vodstvom svojega korovodja prof. J. Böhm-a Stehle-tovo mašo „Salve Regina“, poleg nekaterih drugih cerkvenih spevov v občno zadovoljnost. Vsi navzočni društveniki so bili prav radostni in navdušeni, videč tako lep začetek.

Bog daj dunajski nadškofiji vnetega in razsvetljenega pastirja, ki bi tudi za pravo cerkveno petje in mlado Ambrozijevo društvo Bogu v čast in cerkvi v korist skerbel!

Ker Pseudo-cecilijanci ne nehajo g. prof. J. Böhm-a napadati in mu uže od lani sem na vsak stavek, katerega v svojih „Wiener Blätter“ sebi in stvari v obrambo spiše, pošljejo „Berichtigung“ zmerom z isto frazo: „Es ist nicht wahr, dass . . .“ (Kako smešno; negirati je lahko; kje so pa dokazi?) — zatorej je, uže sit večnega prepira in tožbá, svoj list ustavil in ga pod imenom „Ambrosius-Blatt“ g. A. Podrabskemu, kapelanu pri cerkvi „am Hof“, izročil. S tem se je odkrižal judovsko-dunajske juristerije à la Hausleitner in temu osemmesečnemu prepíru sapo zaperl, kajti novi list ni zavezan nobene Hausleitnerjeve „Berichtigung“ sprejeti. Da bode Böhm tudi novemu listu v muzikalneh stvareh duša — ni dvomiti. —

Večkratov se čujejo povprašanja po dobrih harmonijih, in se vsacega za odgovor zavrača na Dunaj. A jaz Vam iz lastne skušnje vem, da tu na Dunaji ravno zdaj ni fabrike, ki bi izdelovala dolgotrajne, lepoglasne in zanesljive harmonije. Vse one firme, katere večkrat čitate po časnikih: Klein, Trimmer & Zettel, Bauer, K. Heesse itd. so samo dunajske reklame. Dober kup — a slabo! Na Nemškem izdeluje samo znana firma Treysar v Stuttgartu gledé trajnosti in kakovosti tona prav dobre harmonije, katerih zalogo ima tu Bernhard Cohn, I. Bäckerstrasse. Ta mož (jud) daja dobro blago, se vé da tudi računí svoje procente. Po sodbi mnogih strokovnjakov pa dandanes gledé tona, sapnikov, elegantnosti, praktičnosti in nizke cene vse evropske fabrikate presegajo ameriškanski harmoniji. Kdor si hoče pripraviti tak ameriškanski harmonij, naj se oberne do prof. Josef Böhma, I. Franziskanerplatz 5., ki je v zvezi z ameriškimi fabrikami. Kdor bi hotel pri tem še drugo dobro delo storiti, naj kupi ameriškanski harmonij pri Regensburški cerkveni muzik. šoli, kateri v prid pripada od vsakega harmonija 5% provizije.

Natančneje informacije o amerik. harmonijih in njih nakupovanji pri Regensburški „Kirchen-Musikschule“ — se dobé v letošnjem „Caecilienkalender von Haberl“. *S. edelj*

Naše priloge.

Konec naše opazke k 2. prilogi t. l. naj si blagovoli čestiti bralec tako popraviti, da se po volji more št. 6 peti niže, št. 7 pa više, nego lega not kaže.

K današnji prilogi pristavimo to, da št. 8 „Ecce quomodo moritur justus“, prekrasna skladba, je zložena od našega preslavnega rojaka Jakoba Gallus-a (nemški Handl, morda slovenski Petelin), rojenega l. 1550 na Kranjskem. Bil je Gallus kapelnik škofa olomuškega, potem cesarski kapelnik in je umrl l. 1591 v Pragi. Njegovo ime kot skladatelja se je slavilo in poveličevalo z mnogimi pesnimi; zasluži pa tudi G. to hvalo v resnici, ker se njegovi umotvori smejo na stran postaviti onim najboljših laških skladateljev tistega časa, zlasti priloženi „Ecce quomodo“. *F. J. J. J.*

Razne reči.

— V samostanu Wilten blizo Insbruka je 8. gradna 1880 umrl č. g. Benedikt Werndle. Bil je raniki eden prvih, najbolj navdušenih in stanovitnih udov Cec. društva, ne meneč se za nevaležnost sveta. Bogmu v nebesih ves njegov trud poverni!

— Prijateljsko pismo nam poroča, da nadarjeni g. Mitterer, kaplan na Tirolskem in mojster kot dirigent in cerkv. skladatelj, utegne priti v Rim, da prevzame vodstvo zbora pri „gregorijanski šoli“, tudi pri neki francoski cerkvi in v nemškem kolegiji.

— V dunajski dominikanski samostan prideta dva Tirolca (toraj zopet Tirolca! — posnemajmo Tirolce tudi gledé cerkv. glasbe, ker se sicer radi nanje, kot na naše somišljence, sklicujemo), ki bodeta z drugimi dunajskimi sobratí pričela cec. vokalno muziko v njih cerkvi gojiti. Pravijo tudi, da bode dunajski frančiškanski samostan pripál tirolski provinciji in se po ondotni disciplini in duhu preustrojil. *G. J. J. J.*

Pridana je listu 3. šte. v. priloge.

Odgovorni vrednik lista Janez Gnježda. — Odgovorni vrednik muzik. priloge Anton Foorster.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska R. Milic.